

Подрез-Ряполова І. В., к.ю.н.

*Науково-дослідний інститут правового забезпечення
інноваційного розвитку Національної академії правових наук України*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГІОНІВ: ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Цифрова трансформація регіонів є важливою складовою частиною трансформації України та однією із пріоритетних цілей стратегічного планування. Варто зазначити, що головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику та проводить цифрову трансформацію у сферах регіонального розвитку є Міністерство розвитку громад та територій України, що законодавчо регламентовано у Положенні про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2022 р. № 1400) [1]. Отже, Міністерство розвитку громад та територій України грає ключову роль у розвитку регіонів та проведенні цифрової трансформації у сферах регіонального розвитку. Проте, вищезазначене положення не містить розширеного переліку функцій та повноважень щодо проведення цифрової трансформації.

Сучасні умови воєнного стану, встановленого Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 [2] сприяли прояві структурних змін в економіці регіонів країни. Військова агресія Російської Федерації проти України завдала значної шкоди регіонам, що потребує впровадження відповідних заходів задля їх відновлення з урахуванням регіональних диспропорцій, які були посилені внаслідок воєнних дій. Тому, наразі питання щодо забезпечення цифрового розвитку регіонів набувають особливої актуальності.

Особливості провадження цифрової трансформації були досліджені у наукових працях М. В. Руденко, А. А. Гриценко, В. В. Єрмоленко, І. В. Струтинської, О. І. Кульчицького.

Окремі питання реалізації цифрового розвитку, зокрема у сфері охорони здоров'я, були розглянуті у наукових працях О. В. Розгон [3]. Д. І. Шматковим та К. В. Єфремовою був проведений якісний та кількісний систематичний огляд міжнародних наукових баз гуманітарного та загальнонаукового напрямів в проєкції визначення обсягу та специфіки розкриття питань права інтелектуальної власності в дослідженнях у контексті здійснення суспільних правовідносин у цифровому просторі [4].

Отже, дослідження питань розвитку цифрової економіки в Україні є досить актуальним, враховуючи, що цифровізація є інструментом економічного зростання шляхом підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоздатності. Разом із цим, актуальними питаннями сьогодення також є забезпечення інформаційної безпеки та стабільності, що безпосередньо пов'язане із ефективним використанням інструментів цифрової економіки.

Основною метою даного дослідження є розгляд питань щодо реалізації цифрової трансформації регіонів із врахуванням завдань стратегічного планування.

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, яка затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695, є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців [5].

Додаток 2 до зазначеної Стратегії містить стратегічні та оперативні цілі та відповідні завдання та напрями. Так, у межах стратегічної цілі І. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах» та оперативної цілі 4: «Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів» передбачені відповідні завдання за напрямом «Цифрова трансформація регіонів», які поділяються на завдання у сфері: цифрових комунікацій та цифрової інфраструктури.

Зокрема, у сфері цифрових комунікацій передбачено: проведення реінжинірингу публічних послуг; удосконалення нормативно-правової бази, що регламентує механізм надання публічних послуг; забезпечення електронної взаємодії між національними реєстрами, реєстрами органів місцевого самоврядування, а також іншими електронними інформаційними ресурсами із відповідною синхронною швидкістю передачі даних з дотриманням вимог щодо кібербезпеки; запровадження можливості отримання електронних послуг через смартфон та через мобільний додаток Єдиного державного веб-порталу електронних послуг «Портал Дія»; облаштування відкритих Wi-Fi зон у громадських місцях; забезпечення пріоритетного впровадження та розвиток системи електронного документообігу; забезпечення розвитку платформ та офіційних порталів органів місцевого самоврядування; впровадження та поширення в регіонах інтегрованої системи електронної ідентифікації «ID.GOV.UA»; сприяння створенню електронних комунальних та державних архівів та регіональних дата-центрів; забезпечення переведення пріоритетних публічних послуг; забезпечення доступності

для осіб з інвалідністю з порушенням зору, слуху та мовлення офіційних веб-сайтів, реєстрів, інших ресурсів і електронних послуг, доступ до яких забезпечується через Інтернет тощо.

У сфері цифрової інфраструктури передбачено: забезпечення безперешкодного доступу до високошвидкісного Інтернету всіх населених пунктів; забезпечення підключення до грудня 2023 року 100 відсотків державних установ та соціальних закладів до широкосмугового Інтернету із швидкістю від 100 Мбіт/с; запровадження у приміщеннях державних органів, соціальних закладів та комунальних установ відкритих Wi-Fi зон для вільного під'єднання до Інтернету відвідувачами та працівниками; впровадження використання систем відеоспостереження, контролю за якістю повітря, рівнем забруднення на будівлях державних органів, соціальних закладів та комунальних установ для створення загальнодержавної мережі фіксації подій та природних явищ; забезпечення покриття мобільним зв'язком міжнародних державних транспортних коридорів; забезпечення міжнародних транспортних переходів, аеропортів, автомобільних та залізничних вокзалів доступом до Інтернету та облаштування відкритих Wi-Fi зон для відвідувачів та персоналу; сприяння операторам в оформленні дозволів на розміщення телекомунікаційного обладнання, прокладення мереж, відведення земельних ділянок для розміщення радіовеж тощо; запровадження механізмів зменшення витрат операторів у регіонах з низьким рівнем покриттям мобільним зв'язком та Інтернетом; забезпечення цільового фінансування поширення Інтернету в державних установах, соціальних закладах, розміщених у віддалених населених пунктах або за їх межами.

Отже, на підставі вищезазначеного, основними складовими забезпечення розвитку цифрової економіки регіону доцільно визначити: удосконалення нормативно-правової бази; взаємодію між відповідними реєстрами; дотримання вимог щодо кібербезпеки; запровадження можливості отримання електронних послуг за допомогою відповідних Інтернет-ресурсів; розвиток системи електронного документообігу; забезпечення розвитку певних платформ та офіційних порталів; забезпечення безперешкодного доступу до високошвидкісного Інтернету всіх населених пунктів; забезпечення у приміщеннях державних органів, соціальних закладів та комунальних установ вільного під'єднання до Інтернету; забезпечення покриття мобільним зв'язком міжнародних державних транспортних коридорів; забезпечення міжнародних транспортних переходів, аеропортів, автомобільних та залізничних вокзалів доступом до Інтернету тощо.

Разом з цим, стратегічними підходами регіональних органів влади до підвищення ефективності переходу до цифрової економіки має бути інфраструктурний розвиток та інституційна підтримка впровадження цифрових технологій. При цьому, безумовно, реалізація кожного з цих стратегічних підходів в тому або іншому регіоні повинна враховувати

їхню специфіку і особливості розвитку. Залежно від цього можуть варіюватися як технологічні рішення, що можуть застосовуватися для розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури, так і заходи стимулювання впровадження конкретних цифрових технологій і розвитку відповідних підприємств в регіонах[6].

Забезпечення належного рівню економічного розвитку регіонів, підтримка та прискорення їх цифрового розвитку є дуже важливими завданнями в умовах воєнного стану. Незважаючи на складну економічну ситуацію в регіонах, соціально економічний розвиток регіонів України відбувається завдяки спроможності регіонів щодо швидкого адаптування до відповідних змін. Проте, наразі існують проблемні питання щодо належного забезпечення економічного та цифрового розвитку, в тому числі проблемними залишаються питання відносно залучення інвестицій.

Отже, перспективами подальших наукових пошуків є дослідження питань вдосконалення реалізації державної регіональної політики країни щодо забезпечення цифрової трансформації регіонів.

Список використаних джерел:

1. Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2022 р. № 1400) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2015-%D0%BF#n491>.

2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>.

3. Розгон О. В. Вплив цифровізації на сферу охорони здоров'я. Інноваційні інструменти забезпечення інвестиційного та інфраструктурного розвитку територій та громад : матеріали наук.- практ. конф. за міжнар. участю, м. Дніпро, 4 березня 2022 р. / за заг. ред. І. А. Чикаренко; Т.В. Маматової. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. 228 с. С. 165–167. https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/Material_conference_2022_04_03.pdf#page=165.

4. Шматков Д. І., Єфремова К. В. Дослідження трендів аналізу права інтелектуальної власності в контексті підвищення цифрової грамотності громадян. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2021. Випуск 29. С. 11–19. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.5106111>.

5. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.

6. Давимука С. А., Федулова Л. І. Цифрова трансформація регіонів України. Регіональна економіка. 2018. № 4. С. 110–121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2018_4_14.